

SEMINÁŘ Č. 4

Téma semináře:

- *trestní řízení – délka vazby*
- *trestní řízení – utajení svědci*
- *zásada nepřipustnosti změny v neprospěch pachatele (reformatio in peius)*
- *výkon trestu odnětí svobody – přerazování do věznice s mírnějším režimem*
- *trestní řízení – okolnosti vzetí do vazby a přezkoumávání vazby*

Úvodní příklad na rozcvičení

Posuďte právní následky nabytí cizího státního občanství na státní občanství ČR v období před a po novele č. 357/2003 účinné od 29. 10. 2003.

§ 17 zákona č. 40/1993 Sb. ve znění účinném do 28. 10. 2003:

„Státní občan České republiky pozbývá státní občanství České republiky okamžikem, kdy na vlastní žádost nabytí cizí státní občanství s výjimkou, kdy cizí státní občanství nabytí v souvislosti s uzavřením manželství nebo narozením.“

§ 17 zákona č. 40/1993 Sb. ve znění účinném od 29. 10. 2003:

„Státní občan České republiky pozbývá státní občanství České republiky dnem, kdy na základě výslovného projevu vůle (žádost, prohlášení, souhlas nebo jiný úkon směřující k nabytí cizího státního občanství) dobrovolně nabytí cizí státní občanství. K pozbytí státního občanství České republiky nedojde v případech, kdy došlo k nabytí cizího státního občanství v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem cizího státu, a to za předpokladu, že došlo k nabytí cizího státního občanství manžela za trvání manželství...“

Důvodová zpráva:

Nově se upravuje a zpřesňuje § 17. Nové znění § 17 odst. 1 umožní státním občanům České republiky, kteří uzavřou manželství s cizincem, nabytí na vlastní žádost státní občanství manželovo, aniž by pozbyli státní občanství České republiky. Toto ustanovení současně upřesňuje, v jakých případech nedochází k pozbytí státního občanství.

srov. rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2007, sp.zn. 1 As 62/2006-82

- - -

Příklad č. 1

trestní řízení – délka vazby

Stěžovatel, pan Singh byl vzat do vazby pro trestný čin nedovoleného překročení státní hranice. Horní sazba tohoto trestného činu byla 3 roky. Stěžovatel byl nakonec odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 21 měsíců a také k trestu vyhoštění. Poté, co tento trest celý vykonal, byla na něj návazně uvalena vyhošťovací vazba. Vyhoštění však nemohlo být provedeno, neboť stěžovatel neměl pas (tvrdil, že je státním občanem Indie). Indické velvyslanectví mu ani přes opakované výzvy a dokonce i diplomatické nóty nevystavilo indický pas, neboť mělo pochybnosti o jeho totožnosti. V rozhodování o prodloužení vazby docházelo k průtahům, které byly zapříčiněny tím, že příslušný soud neměl k dispozici trestní spis, neboť ten byl různě zapůjčen (např. Ústavnímu soudu v souvislosti s ústavní stížností či dalším soudům). Celá věc byla komplikována též tím, že pan Singh žádal v průběhu vyhošťovací vazby o azyl. Takto stěžovatel strávil ve vyhošťovací vazbě 2 a půl roku.

Česká republika se hájila tím, že nebylo možné postupovat rychleji. Za všechno si v podstatě může pan Singh sám. Byla obava, že se bude vyhýbat vyhoštění (viz jeho žádosti o azyl). Průtahy byly zapříčiněny indickou ambasádou. Kvůli stěžovatelově opakovaným ústavním stížnostem spis pendloval, a proto docházelo k průtahům při rozhodování o vazbě.

- **Singh proti České republice** (25. 1. 2005, Přehled rozsudků ESLP č. 333)

Příklad č. 2

trestní řízení – délka vazby

Stěžovatel, pan Tariq byl dne 17. 12. 1997 zadržen a následně vzat do vazby (koluzní a útekové). Byl podezřelý ze spáchání pokusu trestného činu podvodu, kterého se měl dopustit vystavením falešných poštovních příkazů ve výši více než 50 mil. Uvalení vazby soudce odůvodnil tak, že stěžovatel má soudánské občanství a skutečnost, že bude pravděpodobně odsouzen k dlouhodobému trestu odnětí svobody, představuje riziko útěku a vyhnutí se trestnímu stíhání. Jeho vazba byla následně dvanáctkrát prodloužena, a to vždy s tím stejným odůvodněním: soudánské občanství, riziko dlouhého trestu, riziko útěku. Nakonec byl stěžovatel z vazby propuštěn až po uplynutí celé maximální délky vazby – po čtyřech letech.

- **Tariq proti České republice** (18. 4. 2006, Přehled rozsudků ESLP č. 376)

- - -

Příklad č. 3

trestní řízení – utajení svědci

Stěžovatel, pan Krasniki je státním občanem Makedonie. Byl odsouzen za spáchání trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů (zkráceně řečeno za distribuci drog). Jedinými důkazy proti němu byla výpověď dvou svědků, kteří si přáli zůstat v utajení.

- **Krasniki proti České republice** (28. 2. 2006)

- - -

Příklad č. 4

trestní řízení – přezkoumávání vazby soudem

Obviněný byl zadržen a následně obviněn z trestného činu loupeže. 47 hodin od zadržení byl soudu podán návrh na jeho vzetí do vazby. Po devíti hodinách od tohoto návrhu byl obviněný předveden před soudce, kde se vyjádřil k návrhu na jeho vzetí do vazby. Ihned poté soud vazbu na obviněného uvalil. Poté, co vazba trvala již tři měsíce a dva dny, rozhodl státní zástupce, že je nezbytné, aby vazba trvala nadále. Proti tomuto rozhodnutí státního zástupce podal obviněný poštou stížnost, ve které uváděl konkrétní námitky vyvracející názor státního zástupce o nezbytnosti dalšího trvání vazby. Po třech týdnech od podání této stížnosti obdržel obviněný poštou rozhodnutí soudu o tom, že jeho stížnost byla zamítnuta.

- **nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, sp.zn. I. ÚS 573/02**

K zamyšlení:

- Zásada zákazu *reformatio in peius* – výslovně zakotvena v přestupkovém zákoně. Rovněž tak v trestním řádu – tam však nikoliv ve vztahu k trestnímu příkazu. Pouze v omezeném rozsahu je zakotvena ve správním řádu.
srov. usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 28. 1. 2009, sp.zn. III. ÚS 880/08, které může být předmětem kritiky
- Ze stanoviska Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 7. 1997 (Rt 36/97):
Předpoklad pro přeřazení odsouzeného do věznice s mírnějším režimem je mimo jiné to, že odsouzený vykonal nepřetržitě ve věznici určitého typu alespoň jednu třetinu uloženého trestu, nejméně však šest měsíců. Tato podmínka je splněna i tehdy, když odsouzený vykonal tuto část uloženého trestu vazbou. Výkon vazby však musí být nepřetržitý a musí bezprostředně předcházet následnému výkonu trestu.

Námět k ústavní stížnosti

Usnesením Okresního soudu v České Lípě ze dne 23. 2. 2001, č.j. 20 Nt 31/2001-7 byl stěžovatel vzat do vazby z důvodů uvedených v ustanovení § 67 odst. 1 písm. b) tr. ř. Vazbu vykonával ve vazební věznici Stráž pod Ralskem. Dne 9. 4. 2001 byl stěžovatel usnesením Okresního státního zástupce v České Lípě č.j. 4 Kzv 138/2001-2 z této vazby propuštěn za účelem převedení do výkonu trestu odnětí svobody. Státní zástupce své rozhodnutí odůvodnil tak, že vazba u něj již není nadále nutná, když její účel bude splněn i ve výkonu trestu odnětí svobody v trvání tří let, ke kterému byl stěžovatel odsouzen dne 14. 7. 1999 Okresním soudem v Mělníku sp.zn. 3 T 443/99.

Státní zástupce se však mýlil, když se domníval, že stěžovatel má opravdu vykonat ještě trest odnětí svobody v trvání tří let na základě citovaného rozsudku Okresního soudu v Mělníku. Ve skutečnosti byl stěžovatel z výkonu uvedeného trestu odnětí svobody již podmíněně propuštěn usnesením Okresního soudu v Chomutově ze dne 12. 6. 2000, sp.zn. PP 137/99.

Ačkoliv stěžovatel dozorce na výše uvedenou skutečnost upozorňoval, byl převeden z vazby přímo do výkonu trestu odnětí svobody (rovněž ve věznici ve Stráži pod Ralskem). Zde se nacházel již ve srovnání s koluzní vazbou v relativně volném režimu – nebyl omezen ve své korespondenci apod. Opakovaně upozorňoval dozorce na to, že se ve výkonu trestu odnětí svobody nachází nezákonně. Po intervenci stěžovatelova obhájce se věc vyjasnila a opatřením Krajského státního zástupce v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci konajícím dozor nad zachováváním zákonnosti ve věznicích bylo nařízeno okamžité propuštění stěžovatele na svobodu. Po několikahodinové výstupní proceduře byl stěžovatel po třech dnech nezákonného věznění opravdu formálně propuštěn. Ještě ve vstupní hale věznice však na něj již čekala hlídka obvodního oddělení Policie ČR a stěžovatel byl zadržen. Následně byl podán návrh na jeho vzetí do vazby a Okresní soud v České Lípě ze dne 13. 4. 2001, č.j. 8 Nt 74/2001-10 jej vzal opět do vazby dle § 67 odst. 1 písm. b). Stalo se tak na základě stejného trestního stíhání, jako při jeho původním vzetí do vazby dne 23. 2. 2001. Žádné nové skutečnosti odůvodňující vazbu nebyly od té doby zjištěny. Stížnost proti tomuto rozhodnutí byla snesením Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 9. 5. 2001, č.j. 31 To 265/2001-18 zamítnuta.